

Η κρίση του ασύλου και η έξαρση της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα

**Ανοιχτή επιστολή στον Πρωθυπουργό της Ελλάδας, κ. Κ. Καραμανλή και στον
Υπουργό Εσωτερικών, κ. Π. Παυλόπουλο
Κοινό Δελτίο Τύπου ΕΕΔΑ- ΑΕΔΗ**

Βρυξέλλες-Αθήνα, 3 Ιουνίου 2009

Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και η Ευρωπαϊκή Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου εκφράζουν την βαθιά τους ανησυχία για την επείγουσα κατάσταση που έχει διαμορφωθεί σε σχέση με το σύστημα παροχής ασύλου και την έξαρση της ξενοφοβίας και της ρατσιστικής βίας στην Ελλάδα. Η ΕΕΔΑ και η ΑΕΔΗ προτείνουν πολιτικές και άμεση δράση, ώστε να αποφευχθεί η επιδείνωση φαινομένων παραβίασης δικαιωμάτων του ανθρώπου με ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για τα θύματα και την κοινωνία.

Η ΕΕΔΑ και η ΑΕΔΗ ανησυχούν για το σχέδιο ελληνικού προεδρικού διατάγματος το οποίο επιδεινώνει περαιτέρω την κρίση του συστήματος ασύλου στην Ελλάδα. Οι προτεινόμενες τροποποιήσεις στο Προεδρικό Διάταγμα 90/2008, που ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη τις διατάξεις της Οδηγίας της Ε.Ε. για τις Διαδικασίες Ασύλου περιλαμβάνουν:

- Την κατάργηση της επιτροπής προσφυγών για την ουσιαστική εξέταση των αιτήσεων ασύλου σε δεύτερο βαθμό. Αυτό αφήνει τους αιτούντες άσυλο χωρίς το δικαίωμα προσφυγής για την ουσιαστική εξέταση της αίτησής τους σε δεύτερο βαθμό. Σε περίπτωση απόρριψης, που αποτελεί άλλωστε την έκβαση της συντριπτικής πλειοψηφίας των αιτήσεων ασύλου στην Ελλάδα (98,62% το 2008), οι αιτούντες άσυλο θα μπορούν να ζητήσουν την επανεξέταση από το Συμβούλιο της Επικρατείας το οποίο όμως εξετάζει μόνο τη νομιμότητα της διαδικασίας, αλλά δεν ασκεί πλήρη έλεγχο όλων των νομικών και πραγματικών πτυχών των υποθέσεων.
- Η αποφαστική αρμοδιότητα για τις αιτήσεις ασύλου επαφίεται στη διακριτική ευχέρεια των περιφερειακών και τοπικών αστυνομικών διευθύνσεων σε όλη την Ελλάδα, χωρίς κανένα αποτελεσματικό ρόλο των μη αστυνομικών οργάνων και των ΜΚΟ. Η υπάρχουσα επιτροπή προσφυγών που διατηρείται για τις εκκρεμούσες προσφυγές υποβιβάζεται σε ένα συμβουλευτικό όργανο χωρίς αποφασιστική αρμοδιότητα.

Τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές αρχές απείχαν από την άμεση και αποτελεσματική προστασία των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο, μεταξύ των οποίων γυναίκες, παιδιά και ηλικιωμένοι. Το ποσοστό παροχής ασύλου είναι από τα χαμηλότερα στην Ευρώπη (1,38% το 2008 για χορήγηση ασύλου και καθεστώς ανθρωπιστικής προστασίας) και το ελληνικό κράτος δεν παρέχει αποτελεσματική προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων κατά της κράτησης και της απέλασής τους παρά τις επείγουσες συστάσεις από εθνικούς και διεθνείς οργανισμούς.¹

Την ίδια στιγμή, μεγάλος αριθμός αιτούντων άσυλο προσπαθεί κάθε Σαββατοκύριακο να υποβάλει αίτηση ασύλου στην αστυνομική διεύθυνση Αττικής στην Πέτρου Ράλλη. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω διαδικασίας και μετά από συγκρούσεις με την αστυνομία, τους τελευταίους 6 μήνες 3 αιτούντες άσυλο έχουν χάσει τη ζωή τους, κάτω από αδιευκρίνιστες συνθήκες.

¹ Σύμφωνα με τις παρατηρήσεις των ελληνικών αρχών στην έκθεση του Thomas Hammarberg, Επιτρόπου για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του Συμβουλίου της Ευρώπης, Στρασβούργο, CommDH (2009) 6 (4/2/2009) *‘the Aliens Law has not included an individual provision for the exclusion from arrest and detention for deportation of unaccompanied minors who violate the migration legislation. Besides, the prospect of an opposite provision would increase the problem of the “children of traffic lights” and child labour in general.’* (Appendix, σ.23). Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει προτείνει την κατάργηση της κράτησης και της απέλασης των ασυνόδευτων ανηλίκων από τον Οκτώβριο του 2005. www.synigoros.gr

Περιοχές του ιστορικού κέντρου της Αθήνας κατοικούνται, νοικιάζονται ή καταλαμβάνονται, από μετανάστες χωρίς χαρτιά και αιτούντες άσυλο υπό επισφαλείς ή απάνθρωπες συνθήκες, ενώ η ξενοφοβική δημόσια συζήτηση σχετικά με τα «γκέτο» και την εγκληματικότητα των μεταναστών έχει αυξηθεί².

Μέρα με τη μέρα περιστατικά ισλαμοφοβίας και ρατσιστικής βίας από οργανωμένες ακροδεξιές ομάδες εναντίον των μεταναστών και αιτούντων άσυλο λαμβάνουν χώρα στο κέντρο και στα προάστια της Αθήνας, χωρίς καμία ουσιαστική παρέμβαση της Αστυνομίας για την προστασία των θυμάτων, ενώ οι επίσημες στατιστικές δεν έχουν ποτέ καταγράψει κάποιο ρατσιστικό έγκλημα στην Ελλάδα.

Φυλακές-πλοία και στρατιωτικά κέντρα κράτησης σε προάστια της Αθήνας, συζητούνται ή ανακοινώνονται ως πολιτική για να εκκενώσουν το κέντρο της πόλης από τους αιτούντες άσυλο και τους μετανάστες χωρίς χαρτιά.

Η ΕΕΔΑ και η ΑΕΔΗ ΗΛΗΡ και ΑΕΔΗ παροτρύνουν τις ελληνικές αρχές:

- Να απέχουν από κάθε ενέργεια ή νομοθετική πρωτοβουλία που θα οδηγήσει σε περαιτέρω παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μεταναστών χωρίς χαρτιά, ως εκ τούτου να διατηρηθεί η σε δεύτερο βαθμό ουσιαστική εξέταση των αιτήσεων ασύλου, να απέχουν από τη μαζική απόρριψη αιτημάτων ασύλου και να εγγυηθούν την αποτελεσματική και διαφανή εξέταση σε πρώτο βαθμό των αιτήσεων για χορήγηση ασύλου σε εκείνους που δικαιούνται διεθνούς και ανθρωπιστικής προστασίας.
- Να διαμορφωθούν πολιτικές, που θα καθοδηγούνται από μια προσέγγιση βασισμένη και προσανατολισμένη στα ανθρώπινα δικαιώματα, η οποία θα διασφαλίζει θετικά αποτελέσματα τόσο για τους μετανάστες χωρίς χαρτιά όσο και για την ελληνική κοινωνία.
- Να συμπεριλάβουν πλήρως και το συντομότερο δυνατό οργανώσεις πολιτών, αρμόδιες ΜΚΟ και ακαδημαϊκά κέντρα, αλλά το κυριότερο ενώσεις και οργανώσεις μεταναστών, στο σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταναστευτικών πολιτικών.
- Να προβούν στην πλήρη ένταξη και τη χορήγηση δικαιωμάτων στους μετανάστες, που ζουν για πολλά χρόνια στην Ελλάδα, προκειμένου να επιτευχθεί η πολιτική συμμετοχή, μέσω της δημόσιας εκπροσώπησης, καθώς και η αντιστάθμιση της ξενοφοβίας στις τοπικές κοινότητες και σε εθνικό επίπεδο.
- Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία στις ευάλωτες ομάδες, όπως στις γυναίκες, στα παιδιά και στους ηλικιωμένους, με προστασία από την απέλαση, όπου χρειάζεται, και με την παροχή στους ασυνόδευτα ανηλίκους, αποτελεσματικής εκπροσώπησης, επιτροπείας, κοινωνικής μέριμνας και προστασίας ειδικά σχεδιασμένης για τις ανάγκες τους.
- Να προβούν σε μεταρρυθμίσεις και να εφαρμόσουν ένα αποτελεσματικό σύστημα παροχής ασύλου, υιοθετώντας συστάσεις και προτάσεις από αρμόδιους διεθνείς, διακυβερνητικούς και εθνικούς φορείς και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.
- Να προβούν, ως συνοριακό κράτος μέλος της ΕΕ στα αναγκαία μέτρα για την ενεργοποίηση της ευρωπαϊκής οδηγίας 55/2001 σχετικά με την μαζική εισροή εκτοπισθέντων, για την προάσπιση εκείνων των εθνοτικών και ευάλωτων ομάδων που χρήζουν ανθρωπιστικής προστασίας έχοντας ξεριζωθεί από τις χώρες τους, όπου επικρατούν συνθήκες πολέμου ή αναταραχών. Το μέτρο αυτό θα μπορούσε να καλύψει τα πρόσωπα που σύμφωνα με την ελληνική πολιτεία δεν δικαιούνται το καθεστώς του ασύλου, αλλά έχουν ανάγκη από προσωρινή προστασία
- Να παρέχουν μια λογική οδό και δυνατότητα ρύθμισης-νομιμοποίησης της κατάστασης των μεταναστών που ήδη απασχολούνται στην ευρέως διαδεδομένη ελληνική παραοικονομία.

---

² Σύμφωνα με τα στοιχεία του Εθνικού Παρατηρητηρίου του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας (ΕΝΩΣΗ-ΚΕΜΟ) η αύξηση των περιστατικών ρατσιστικής βίας και ισλαμοφοβίας έχουν αρχίσει να παίρνουν ανησυχητικές διαστάσεις, από τότε που ένα ακροδεξιό πολιτικό κόμμα εξελέγη στο ελληνικό Κοινοβούλιο, το φθινόπωρο του 2007. Η Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου υλοποιεί το Εθνικό Εστιακό Κέντρο για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία στην Ελλάδα. www.hlhr.gr

- Να παρέχουν αποτελεσματική προστασία και βοήθεια στα θύματα εγκλημάτων ρατσισμού, διακρίσεων και μίσους με την ενεργοποίηση και την αποτελεσματική εφαρμογή των υφιστάμενων αντιρατσιστικών διατάξεων και της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων.
- Να απέχουν από οποιαδήποτε σχόλια, πολιτική δράση ή δημόσιο λόγο που θα μπορούσε να ενισχύσει περαιτέρω ή να παράσχει γόνιμο έδαφος για επικίνδυνες και ταχεία κλιμακούμενες ξενοφοβικές τάσεις και βία που απειλούν την κοινωνική συνοχή.

Pierre Barge

Μίλτος Παύλου

Δημήτρης Χριστόπουλος

Πρόεδρος
AEDH - Association Européenne
pour la défense des Droits de
l'Homme

Διευθυντής
ΕΝΩΣΗ-ΚΕΜΟ
Εθνικό Παρατηρητήριο του
Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας

Πρόεδρος
ΕΕΔΑ - Ελληνική Ένωση
για τα Δικαιώματα του
Ανθρώπου

Επαφές:

Μίλτος Παύλου, Διευθυντής ΕΝΩΣΗ-ΚΕΜΟ
Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του
Ανθρώπου (ΕΕΔΑ)
ΕΝΩΣΗ-ΚΕΜΟ
Εθνικό Παρατηρητήριο του
Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας
Μποχάλη 63, Αθήνα 11524
Τηλ : 0030-210-6990258
0030-697-4545689
Fax : 0030-210-6990258
hlhr-kemo@hlhr.gr, hlhr@hlhr.gr, www.hlhr.gr

Pierre BARGE, Πρόεδρος
AEDH, Association Européenne pour la
défense des Droits de l'Homme,
Membre associé de la FIDH
33, rue de la Caserne
B- 1000 Bruxelles
Τηλ : +32(0)25112100
Fax : +32(0)25113200
aedh@aedh.eu ; www.aedh.eu